

**Govor predsjedatelja Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dr. Bože Ljubića na Plenarnoj sjednici 58. godišnjeg zasjedanja Parlamentarne skupštine NATO
Prag, 12. studeni 2012. godine**

"Gospodine predsjedatelju, dame i gospodo, učesnici 58. godišnjeg zasjedanja NATO Parlamentarne skupštine,

Pozdravljam vas u ime Parlamentarne skupštine BiH i u svoje osobno ime. Zahvaljujem na datoj prigodi da se obratim sudionicima ovog veoma značajnog skupa.

Kao što znate, Bosna i Hercegovina je mala zemlja sa nepunih četiri milijuna stanovnika. BiH je postala članicom Ujedinjenih naroda 22. svibnja 1992. godine, nakon čega je uslijedio rat koji je sa sobom donio brojne žrtve, pomjeranje pučanstva i razaranja.

Daytonski mirovni sporazum, sklopljen je 21. studenog 1995. godine, čime je zaustavljen rat što je uistinu njegova najveća vrijednost. Jedan od Aneksa Daytonskog mirovnog sporazuma, Aneks IV – Ustav BiH kreirao je jednu složenu državnu strukturu koja je uzrokom da BiH danas, 17 godina nakon Daytonu, nije sasvim profunkcionirala kao samoodrživa država o čemu svjedoči postojanje Ureda Visokog predstavnika kao vrhovnog arbitra u tumačenju Ustava.

Država je ustrojena od dva asimetrična entiteta, Federacije BiH koju čini deset federalnih jedinica – kantona i Republike Srpske koja je centralizirana struktura. Postojanje 13 parlamenata i 13 vlada različitih razina nadležnosti te brojani administrativni aparat čini državu vrlo skupom, a dovodi i do spore prohodnosti odlučivanja.

Parlamentarna skupština BiH ima dva jednakopravna doma, Zastupnički koji broji 42 zastupnika i Dom naroda sa 15 izaslanika, po pet iz svakog od tri konstitutivna naroda (Bošnjaci, Srbi i Hrvati). Na čelu države je tročlano Predsjedništvo koje čine predstavnici tri konstitutivna naroda.

Dame i gospodo,

Već odavno je postalo evidentno da samo ustrojstvo BiH predstavlja ograničenje za funkcioniranje države. Uz to, Europski sud za ljudska prava iz Strasbourga je presudio da Ustav BiH krši temeljna ljudska prava jer se pripadnici nacionalnih manjina i građani koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici konstitutivnih naroda ne mogu kandidirati u Predsjedništvo BiH i Dom naroda PS BiH.

Sve to sugerira da Ustav BiH treba mijenjati. Međutim, s obzirom na različito viđenje budućnosti i unutarnjeg uređenja BiH još uvijek ne postoji koncenzus među političkim predstavnicima tri konstitutivna naroda oko sadržine ustavnih promjena.

S obzirom da je presuda Suda u Strasbourgu (poznata kao "slučaj Sejdić-Finci") uvjet za aplikaciju za kandidatski status BiH u EU nameće promjenu Ustava u ovom dijelu kao imperativ.

Politička kriza u BiH koja je permanentno stanje od Daytonu do danas je nakon zadnjih općih izbora 2010. godine poprimila značajku institucionalne krize jer smo skoro godinu i po dana čekali na formiranje Vijeća ministara BiH, a onda nakon samo četiri mjeseca relativno dobrog funkcioniranja parlamentarne većine ne razini države dešava se prekompozicija vlasti, koja evo traje skoro tri mjeseca.

Zadnjih par tjedana je obnovljen dijalog lidera političkih stranaka i očekujem da na sastanku koji je dogovoren za 20. studenog u Mostaru postignemo dogovor oko rekonstrukcije Vijeća ministara te programa koji ćemo realizirati u sljedeće dvije godine. U tom programu ja vidim euroatlantsku agendu kao najvažniju, kako glede stabiliziranja političke krize u BiH tako i glede sveukupnog ekonomskog i društvenog razvitka.

Period pred nama moramo iskoristiti za intenziviranje aktivnosti na priključenju ka EU jer BiH dramatično zaostaje za svojim susjedima u ovom procesu. Hrvatska, s kojom BiH dijeli jednu od najdužih granica u Evropi polovinom sljedeće godine postaje punopravna članica EU što za BiH predstavlja i prigodu ali i izazov. Naši istočni susjedi, Srbija i Crna Gora su kandidati za EU. Sve to i pred BiH i pred EU predstavlja izazov. Naime, uvjeren sam da trajno stabilne Europe nema bez stabilnog Balkana, a stabilnog Balkana, opet, nema bez stabilne BiH. Zato euroatlantsku agendu Balkana smatram jako važnom i za regiju i za Europu.

U tom kontekstu, i NATO agenda dobija na svojoj važnosti i to iz više razloga, ne samo zbog toga što nijedna zemlja u Europi nije postala članicom EU a da prije toga nije postala članicom NATO. Izuzetak je Austrija. S druge strane, NATO nije samo vojno-obrambena i sigurnosna alijansa već okvir i okruženje za ekonomsku suradnju i razvoj.

Dame i gospodo,

Posebno mi je zadovoljstvo biti ovdje danas i razmijeniti sa vama, kolegama iz regiona i učesnicima 58.zasjedanja NATO PS stajališta vezana za NATO integracije BiH.

Na samom početku, dopustite mi da ponovno istaknem činjenicu da Bosna i Hercegovina duboko cijeni podršku i suradnju koju imamo s NATO-om u okviru NATO integracijskog procesa Bosne i Hercegovine.

Premda je to do sada više puta naglašeno, ja bih iskoristio ovu prigodu da ponovno podcrtam da je ova suradnja veoma dobra, ne samo za PARP proces, već i za ostale mehanizme Partnerstva koje Bosna i Hercegovina trenutno koristi. Sigurno da je to veliki doprinos i pomoć za naše napore i napredak ka euroatlantskim integracijama, ali i za proces unutarnje konsolidacije i izgradnje naše države kao stabilnog, demokratskog i prosperitetnog društva.

Dozvolite mi da izrazim svoje osobno mišljenje da je strateški interes i Bosne i Hercegovine i NATO da BiH u okviru čitave regije jugoistoka Europe postane dijelom Sjevernoatlantske alijanse. Poznato je također da su se nadležne institucije BiH, Predsjedništvo i Parlament opredijelili za članstvo BiH u NATO kao strateški interes. Istina je, također, da u ovom momentu ne postoji isti koncenzus oko članstva BiH u NATO jer u entitetu Republika Srpska još uvijek postoje rezerve s obzirom na određene događaje iz recentne povijesti.

Ova činjenica, uz različita viđenja rješavanja pitanja državne imovine a u okviru toga i nepokretne vojne imovine, razlogom su da BiH kasni u aktiviranju našeg članstva u MAP-u koji nam je uvjetno dodijeljen na Samitu ministara inozemnih poslova NATO zemalja u Talinu, travnja 2010.

Ipak, nakon što je početkom veljače ove godine formirano novo Vijeće ministra BiH ,

ostvaren je značajan napredak u ispunjavanju uvjeta za napredak ka euroatlanskim integracijama.

Parlamentarna skupština BiH usvojila je nekoliko zakona koji su ranije bili predmetom unutarnjih sporenja, a Fiskalno vijeće BiH kojeg čine premijeri i ministri finansija državne i entitetske razine vlasti, usvojilo je fiskalni okvir proračunskih rashoda BiH u periodu 2012-2014. godina.

Iznosi predviđeni za državni proračun, pa tako i za sektor obrane, nisu povećani zbog teške ekonomske situacije, ali ovo ipak ilustrira suštinski napredak u procesu dogovaranja i postizanja nužnih kompromisa.

Dodatni problem je što je struktura proračuna za obranu jako nepovoljna. Preko 80% tog iznosa se koristi za troškove personala što je svakako nepovoljno. Tu moramo tražiti bolja i realnija rješenja.

Zadovoljstvo mi je da mogu istaknuti pozitivan pomak koji je učinjen u pogledu rješavanja pitanja državne imovine, a u okviru toga i nepokretne vojne imovine. Želim vas informirati da su lideri šest vodećih političkih stranaka u Bosni i Hercegovini 09. ožujka ove godine dogovorili principe rješavanja pitanja državne imovine, odnosno vojne imovine.

Dogovor, između ostalog, predviđa da se perspektivna vojna imovina (69 lokacija) knjiži kao državna imovina na korištenje Ministarstva obrane i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Očekujemo da Vijeće ministara BiH i entitetske vlade u najkraćem roku ovaj politički dogovor pretoče u odgovarajuće odluke što bi značilo ispunjenje uvjeta za aktiviranje MAP-a, a to bi omogućilo da već na NATO samitu u prosincu se odobri aktiviranje MAP-a. Državna tajnica SAD Hilari Clinton je za vrijeme nedavnog posjeta BiH izriječno naglasila da će se osobno založiti da se BiH odobri aktiviranje MAP-a na sljedećem samitu ako ispuni ove uvjete.

Dame i gospodo,

Ovom prigodom, želim naglasiti svesrdnu pomoć NATO Stožera Sarajevo u brojnim aktivnostima koje provode na reformi i tranziciji institucija iz sektora obrane i

sigurnosti.

Pored toga, ministarstva i institucije BiH aktivno rade na implementaciji obveza koje proističu iz članstva u NATO programu „Partnerstvo za mir“, posebno u oblasti mehanizama suradnje sa NATO-om kao što su IPAP, IPP, te PARP, preciznije Partnerski ciljevi suradnje BiH – NATO.

Dosta se radi na aktivnostima u svezi s rješavanjem viškova naoružanja i streljiva. Uz to, NATO personal aktivno pomaže na tranziciji vojnog personala, izradi dokumenta Pregled obrane BiH i nastavku aktivnosti u svezi realiziranja NATO Trust fonda PERSPEKTIVA (Fond koji je oformljen u cilju profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja otpuštenih vojnika u civilnom sektoru.)

Dame i gospodo, dozvolite mi da zaključim,

Bez obzira na sve probleme i poteškoće sa kojim se BiH suočava, ona je u relativno kratkom razdoblju zabilježila epohalan napredak. Od objekta usluga UN i NATO snaga na uspostavi i očuvanju mira u našoj zemlji mi smo postali subjektom pružanja usluga u kriznim područjima širom svijeta.

Od tri vojske, koje su ratovale četiri godine do uspostave mira 1995. godine, mi danas imamo jednu zajedničku visoko profesionalnu vojsku koju čine i u zapovjednom i u vojnim sastavu ili sami pripadnici nekada zaraćenih strana ili njihovi najbliži.

U njihovoj suradnji i radu se više ne osjeća opterećenje prošlošću.

BiH nastavlja uspješno i aktivno sudjelovanje u ISAF misiji, kao i mirovnoj misiji UN u DR Kongu, te planira proširenje svog doprinosa. Po ocjeni saveznika iz Danskog, Njemačkog i Hrvatskog kontigenta, BiH je ocijenjena kao potpuno kredibilan partner u izvršavanju zahtjevnih obveza.

Naša aktivnost u implementaciji Američko-Jadranske povelje u formatu zemalja A-5 (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija i SAD) daje dobre rezultate i realiziranje Akcionog godišnjeg plana je prepoznato kao vrlo dobar alat u međusobnoj razmjeni iskustava i dobre prakse na putu ka NATO.

I na kraju, ako me pitate kako dalje, reći ću vam da za nas nema dilema kada je u pitanju pristupanje EU. Partnerski ciljevi koje realiziramo sa NATO govore da postepeno idemo i ka NATO ali

da trebamo riješiti određene prepreke koje nam daju mogućnost za početak realiziranja MAP-a.

Smatram da su euroatlantske integracije i interes i cilj Bosne i Hercegovine. Pri tome držim da je sam proces i dostizanje standarda čak i važniji nego samo članstvo. To na neki način može biti i opredjeljenje kod onih koji u ovom momentu imaju određene rezerve prema NATO članstvu da podrže proces dostizanja NATO standarda a on će se najbolje dostići kroz aktiviranje MAP-a.

Stoga vas pozivam vas da pomognete BiH na tom putu.

Još jedanput zahvaljujem na ukazanoj časti i prigodi da se obratim učesnicima 58. godišnjeg zasjedanja NATO PS.

Hvala na pozornosti." (kraj)